966

Poštarina plaćena u gotovom.

ZAVIČAJNI DOM

P.n. ŠUPRINOVIĆ Sabina
VIROVITICA - Rusanova 47

ZAGREB TRAVANJ 1941. BROJ 4

Zahvalnica Gospodu za naše more

Hvalim Ti, o Gospode, za ovo naše more!

Hvalim Ti za njegove ljepote, po kojima je naše more među prvima, iako nije najveće ni najdublje.

Hvalim Ti za modrinu njegovih voda i za njihovo divno zelenilo. Hvala ti i za sivoću i mutnost, koja bojadiše tu vodu u oluji i vjetru!

Hvala Ti za veliku tišinu, koja liježe na njegovu površinu! Ono je tada glatko kao zrcalo, a mirno i dobro kao uspavano dijete.

Hvala Ti za njegove krševite obale, koje su danas gole, i puste, a Ti si ih u davninama okrunio šumom!

Hvala Ti za njegove otoke, i drage, i nebrojene zalive!

Hvala Ti za one dane, kad su uz obale našega Jadrana vladali slavni knezovi Trpimir, Domagoj i Branimir.

Hvala Ti za onaj svečani čas, kad si dopustio, da Tomislav postane kraljem, a naša krasna domovina kraljevinom!

Hvala Ti za krunu, koja je po Tvojoj dobroti ovjenčala Zvonimira, velikoga i dobroga kralja našega.

Hvala Ti, što je s obala našega mora došla među nas prva knjiga, dar svete Braće!

Hvala Ti, osobito, što je, već ta prva knjiga govorila o Tebi i Sinu Tvome!

Hvala Ti za dragu Baščansku ploču i za sve ono što nam njezina stara slova pripovijedaju i svjedoče!

Hvala Ti za naše mnoge pjesnike, umjetnike i učenjake, koji se rodiše uz obale mora!

Hvala Ti iznad svega, što si nam preko vodâ našega mora poslao prve vijesti o sebi i dopustio, da prihvatimo riječ Tvoga evanđelja i postanemo djeca prave Tvoje Crkve!

Već je tisuću i tri stotine godina od toga velikoga događaja, koji je za nas najveći Tvoj dar i najveći dokaz, koliko si nas ljubio.

Pomozi nam, da ovaj uzvišeni dar vjerno čuvamo, i kad pogledamo naše more, da se i toga sjetimo!

Hvala Ti za svu veliku i tužnu i slavnu prošlost našu, koja se odigrala uz more!

Blagoslovi njegove vode i u sadašnjosti i čuvaj to more i nas, koji već duga stoljeća živimo na njegovim obalama!

NAŠ USKRŠNJI DAR

»Mir vam ostavljam!«

To je naš uskršnji poklon, koji nam je darovao Krist prije negoli je ušao u posljednju fazu svoje otkupiteljske misije. Da, to je testamenat Njegov čovječanstvu, to je baština naša najskupocjenija, neuništiva, vječna.

»Mir svoj dajem vam«.

Mir! Ne blago, ne položaj, ne čast, ne slavu, ne silu, nego — mir. Mir, koji će nas ispuniti iznutra, koji će nas nahraniti i osposobiti za sve one borbe, za sve one prepreke, preko kojih samo dolazimo do pobjede, do uskrsnuća.

Mir, kojeg ni gecemanska strava, ili samoća i napuštenost, ni pljuvanja i čuške, ni britki udarci bičevanja, ni prodori trnja, ni težina križa, ni krvavi padovi, ni žeđ, ni rane, ni čavli, ni raspeće ne mogu uništiti, ne mogu ugrabiti.

Mir, koji je u nama i na sramotnom križnom drvu, mir koji je s nama i kad izdišemo, jer je on jedino garancija i zalog buduće slave, vječne nagrade, trajne pobjede nad smrti, nad propadljivosti.

»Ne dajem vam ja, kao što svijet daje!«

Od svjetskog smo »mira« danas bogalji postali, luđaci, iznakaženi strojevi, rastrojene živine, instinktom lamane i gonjene zvijerke. Taj »mir« nas ne smiruje, ne taloži, ne usrećuje. On potkapa u nama još veći zijev, još veću provaliju, podjaruje još jaču glad ....

Taj »mir« je za nas samo jaka narkotična doza, da nas časovito uljulja, zaveze, zadrijema, pa da onda opet kada prestane njegovo djelovanje još neizrecivo više budemo nemirni, nesretni, umorni, ispaćeni.

Ali zato upravljamo glave svoje onamo odakle čujemo utješni glas golgotskog Mučenika: **»Neka se ne plaši srce vaše i neka se ne boji!«**

I dok Ga gledamo u posljednjim trzajima smrtnih patnji, dok Mu se divimo u pijetetu kao dostojanstvenu mrtvacu, mi posjedujemo u dušama svojim potpun, Njegov, Kristov mir i čekamo — uskrsnuće. —

Uskrsnuće, koje je neminovna posljedica smrti,
pobjedu, koja dolazi iza boja,
mir, koji je sadržina obojih,
Ljubav, koja sve to ispunja.

Ljubav Gospodnja, koja je ušla u svijet, da ga spasi, koja je za svijet dala život svoj, koja je ostala u svijetu, i koja napokon sve nas što smo Joj ostali vjerni do kraja, u Sebe prima, u Sebi smještava, Sobom natapa dajući nam — život vječni — nagradu zarađenu. —

Po seoskim putovima

Iz govora udate Križarice!

Moje predrage sestrice!

Nakon dugog vremena evo me opet među vama u dragom križarskom domu, gdje sam sprovela svoje najljepše mladenačke godine.

Sretna sam bila među vama! Sretna među svojim malim Križaricama! Vaša radost bila je i moja radost, a kad nam je štogod išlo naopako, tad smo i žalost zajednički podijelile. I sada u nedjeljama i blagdanima kada sam sama, često moje misli polete k vama, ovamo u dragi dom i pomislim: »O kad bi ovi zidovi mogli govoriti, pričali bi o tolikim dragim uspomenama moje mladosti!«

Ali došao je dan, kada sam prekinula veseli i bezbrižni mladenački život. Pošla sam stazom, na koju me dragi Bog bio pozvao, da pružim ruku čovjeku, koji će biti moj drug i vođa cijeloga života. Misao da ću se rastati s vama napunila je moje srce tugom, ali ipak sam veselo pošla ususret mojoj sreći, jer sam znala, da i u braku mogu nastaviti život — Žrtve, Euharistije i Apostolata. Znala sam, da će me dragi Bog pratiti svojim blagoslovom i uistinu nisam se prevarila. Sada osjećam, kolike mi milosti dragi Bog daje. On mi obilno plaća za svaku i najmanju žrtvicu — za svaki i najmanji rad, što sam ga učinila Njemu na slavu u dragom križarskom društvu.

Znam, drage sestre, ako hoćete biti prave Križarice, da je to često puta teško. Morate se možda koji puta odreći kojeg veselja, za kojim vam mlada i vesela srca čeznu. Morate za uspjeh koje priredbe raditi mnogo. Možda se neki put i roditelji ljute što vas dužnost zove sad na sjednicu, sad na pjevanje ili sastanak! Da — biti prava Križarica, jest biti žrtva i mali apostol! Pa ipak — nastavite svaki dan većim žarom raditi za svoje društvo. Ne bojte se žrtvica i poniženja za križarske ideale. U knjizi života zabilježen je vaš svaki i najmanji rad. Uvjerit ćete se same u kasnijem životu, da će vam dragi Bog stostruko vratiti svojim milostima. Vjerujte mi da osjećam svaki dan i na svakom koraku, da sam bila Križarica i da me zajedničke Pričesti, što sam ih s vama svaki mjesec primala, krijepe i jačaju.

Premlada sam, da vam dijelim savjete, ali jedno vam ipak mogu reći: ako osjećate u svomu srcu želju, da stupite u brak, podite veselo cilju svome i znajte, da vas dragi Bog zove, da mu služite kao žene i majke. Nemojte birati možda ljepotu, visok položaj ili bogatstvo! Izaberite mladića, koji je vrijedan, da mu poklonite svu ljubav srca svoga, koji se slaže s vašim mislima i osjećajima, s kojim ćete moći u zajedničkom životu dijeliti radost i žalost. Ja nemam riječi, kojima bi zahvalila dragom Bogu za moj sretni bračni život. Istina je, da je skladan obiteljski život komadić raja na zemlji.

Kratki su dani bili moje bračne sreće. Muž mi otiđe na vojnu dužnost i ja sam ostala sama. Ali dragi Bog u svojoj prevelikoj dobroti poslao mi je malog anđelka, moju malu Tereziju. S velikim žrtvama skopčan je majčin život, ali kad sam prvi put vidjela svoju malu kćerkicu, zaboravila sam na sve boli. Da, majčina ljubav i majčina sreća ne može se ničim na svijetu izmjeriti! Prvi smiješak moje male Terezije donio mi je mnogo veselja. A što ću tek osjetiti, kad prvi put izgovori ime: mama, tata, i najuzvišenije: Isus i Marija! Ta cijela moja duša bit će u taj čas u mojem malom anđelu. Već sada je gledam u redovima malih Križarica, da ono što je započela majka, nastavi kćerka. I kada mojoj Tereziji prvi puta zakopčam dragi križarski znak na grudi, mislim, da ću Vam onda najljepše pokazati, kako mislim na vas i kako se nisam iznevjerila ni sada u braku križarskim idealima.

Mandica Berak

Ubio je...

MOJOJ DRUGARICI

Bila je ona moja najbolja drugarica. Uvijek smo bile zajedno, Pazile smo se tako reći kao sestre. Pa još i više! Nikad jedna bez druge ne bi mogla. Često smo puta tako razgovarale o tome, hoćemo li se nas dvije moći ikada rastati. Pa eto rastale smo se, kako smo se najmanje nadale!

Nikada to neću moći zaboraviti. Sad se tješim i samom slikom, kada je u mislima vidim: mladu, blijedu, bolnu i mirnu bez smijeha i radosti.

Tomu je sada oko dvije godine. Kao i obično išle smo nas dvije na ples u gostionu. Bile su poklade. Dani ludosti, gluposti i nesreće. (Tako sad bar mislim.) Plesale smo cijelo poslije podne. Plesale smo i cijelo veče i cijelu noć. Kući smo išle, kad je svitalo. Bile smo umorne. Moja mi je drugarica Anica priznala, kada smo bile blizu kuće, da se jedva drži na nogama. Sutra dan se sve ponovilo. Pa preksutra — moja je — seja, kako smo se najradije zvale, bila u krevetu.

Ni ne sluteći ništa pošla sam je pohoditi. Na vratima sam srela liječnika, i Aničinu mamu. Mama joj je bila sva uplakana. Jedva sam mogla i bez pozdrava izgovoriti: »što je?« Kada sam čula da Anica leži u nesvijesti, poletjela sam do kreveta. Gledala sam je nijemo. Nisam mogla ništa reći. Srce mi je teško lupalo. Anica je ležala na krevetu. Obrazi su joj bili užareni. Bila je budna. Nešto je govorila. Ja je nisam ništa razumjela. Ona je buncala. Kad sam to opazila počela sam plakati. »Sejo« — vrisnula sam. Ona me nije ni prepoznala, ni čula. Buncala je neprestano nešta nerazumljivo. Ja sam, gledajući je ovakovu, vrisnula i opet zapala — u plač. Pomoći joj nisam mogla. Bila sam na sve spremna. Sve bih učinila, samo da joj mogu pomoći.

Liječnik je rekao, da još ne može ništa reći. »Ako preboli vatru, ozdravit će.« Ali za sada još ne može ništa reći! Ja sam dolazila k njoj svaki dan. Gledala sam je, pilijila joj u lice, molila se za nju, i plakala i plakala. A ona je nepomično ležala, šutjela ili je buncala. Vatra joj nije nikako popustila.

Prošlo je deset, jedanaest dana. Dugački dani i još duže noći. Anica je još stalno ležala u vatri i nesvijesti. Svaki put, kad sam se probudila, pomišljala sam da li je još živa. Kad god je zvono zazvonilo, uplašila sam se nije li za — seju. Trčala sam do njih, čim bi stalo, da se uvjerim, je li još živa.

Bila je večer jedanaestog dana oko sedam sati. U selu su se počele paliti svijeće. I Aničina je kuća upalila svijeću, ali ne da rasvijetli sobu, nego da je Anici utisne u ruku. Anica je umirala. Ja sam pobjegla napolje, jer nisam mogla gledati, kada je umirala. Malo kasnije zvali su me unutra. Anica je ležala na krevetu. Blijeda, ukočena, još topla! Ali mrtva...

Dvije smo noći i dva dana ludovale. skakale, bjesnile — plesale. A za ta dva dana veselja, luda veselja, Anica je stekla hladan grob! A ja? —

A. Poštić,
Aničina drugarica iz sela Bođana.

Naši najmanji

U susret mi dolazi rpa djece. Prve se ozbiljno žure i evo ih već predamnom. Pozdravljaju našim pozdravom i ne znaju izreći oduševljenje svoje, što ih je zadesilo. Druge maze »malu obješenicu« na rukama, jer bi čudno bilo, da se Vlasta pusti ozbiljnim mislima, te da ide kao druge sestrice. Tomu se ne treba mnogo čuditi. Po prvi puta eto došla je u dvoranu među djecu, a disciplina je zanima, ali umara. No eto na svu radost kliče i pozdravlja glasno i oduševljenije nego ostale »Bog živi« i gleda posve povjerljivim pogledom svoju voditeljicu, kao da su velike znanice.

Oh Bože, mile dječice! Kako su dražesni njihovi glasići, a kako li tek one male oči, u kojima čitaš dušu djeteta. Kako sam samo gledala u tim očima prije nekoliko dana na ulici, da im nešto nedostaje. Gle toga danas ne vidim. Pozvala sam ih u vojsku Kristovu. Priredila sam posebno veselje za njih u simboličkim vježbama. Postavila sam ih u malu vojsku, koju ću predvesti do prijestolja Boga našega.

Dječice draga, kako ste lijepa, kada ste dobra! I toplije sunašce grije, kada ste poslušna i spremna. Osobito lijepo sjaju vam mila lica.

Dječice, ne kažite, da je teško u dvoranu doći. Voditeljice, ne odgađajte dječicu što više na sastanke zvati. U prirodu, djeco! Pjesmom, govorom i klicanjem razveseliti srdašca vaša. Doći će skoro još i ljepši dani! Skupljajmo sjeme! Zrnašca pšenice pod zamjenu žrtvica! Darujmo Isusu naše najdraže pod zaštitu i molimo Ga, da zavlada kraljevstvo Njegovo nad organizacijom, nad našim najmanjima, nad našim najdražima!

Ankica Rajković, Kutina.

Proljeće

Oj seljače, evo muke!
Svanuo je borbe dan,
De zahvati plug u ruke,
Prošao je zimski san!

Počinak je za Te već nestao.
Na posao daj se hrabro diži!
Snijeg padati davno je prestao,
Ti, seljače, hajde k polju biži!

Pa se primi sad teškoga pluga
I zaori naše suhe grude!
Konj i vol su Tebi ko dva druga,
Kad poslovi treba da zarude!

Tvoje ruke žuljeva su pune
Radeć zemlju, jer ti svašta treba.
Ali radost na lice ti sune,
Kada imaš — koru crna hljeba!

BOŠNJAKOVIĆ JANJA
selo Andrijevci

Apostolat šutnje

Ti sestro sa sela, poznajem Te dobro!

Od ponedjeljka već kopaš tvrdu zemlju, motika Ti zapela o žilje, krhnula na kamen, znoj izbio na čelo, ali preko Tvojih ustiju ne prelazi kletva.

Ili moguće već žanješ. Oluja se bliži, žuriš se, ruka Ti s klasovima uhvatila i stričak, kapljice krvi orosile Ti prste. Ali Ti zatomljuješ bol i šutiš.

Moguće su Ti, istom zazelenjelu gredicu raščeprkale susjedove kokoši. Otjerala si ih, ali nisi digla viku i sasula psovke na susjedu!

Sestro, to je Tvoj divni apostolat, apostolat šutnje.

Šutnje — izvana, a mira, praštanja i predanja u ruku Gospodnju — iznutra.

LUCIJA MATAIĆ.

Ljubav u dolini suza

Anica i Jelica smjelo su koracale blatnim ulicama sela. Ramena im je pritiskivao neki teret. Na licima im je izbijalo jako rumenilo, a čelo orosile kaplje znoja. Išle su dugo šutke okupljene svojim mislima. Prva se oglasi Jelica.

»Znaš, Anice, to ti je ona kućica tamo pri kraju sela, gdje su se naši pastiri često uklanjali od kiše. Pokraj kućice teče potok. Zna se dogoditi da se ponekada, ako je previše vode i razlije, a onda čini veliku grabu. Ne znam, kako ćemo prijeći. Možda je voda odnijela stup, koji je služio za prelaz umjesto mosta«.

Anica, koja je bila duže vremena u gradu na naukama, zaboravila je taj potok, gdje se sa djecom često puta preko zime klizala po ledu. Malo obadvije stanu i skinu terete da odahnu. Anica se nešto domišljala pa progovori:

»Ako ne bude prezala pregazit ćemo, a kod kuće ćemo se već osušiti«.

Sada su još više ubrzale svoje korake. Što su se više približavale toj maloj kolibici, srce im je počelo jače udarati. Jest moraju se žuriti. Tu leži siromašna bolesna majka, koja je nedavno dala život svom milom malom čedu. U svojim mislima već su prešle selo i najednoć se našle uistinu pred zaprekom. Graba bez prelaza.

Do njih je dopirao slabi glasić djetešceta, koje se bunilo na glad i zimu. One ne premišljavajući zagaze u jarugu s teretom na ramenima i osmijehom na usnama, koji je bio izraz sreće. Brzo se nađoše pred vratima i na kucanje bez odgovora uđu unutra. Zadah vlage udario im je u nos. Pozdrave majku i izmjene nekoliko riječi. Anica je prišla sasma blizu siromašnom ležaju bolesne žene, da može bolje čuti njezin slabi glas, koji je izlazio iz njenih napola smrznutih grudi. Nježno joj primi ruku, da opipa bilo. Jelica je bila zaokupljena oko maloga anđelka. Žurno je vadila iz torbe čiste pelenice, što su ih donijele i njima stale umotati sitno tijelo, koje se potpunoma predalo u njezinu milost. Nježno je otrla male suzice, što su orosile lice djetešca. Kad ga je umotala, dohvatila je bocu s mlijekom i stavila malome na usta. On se ispočetka branio, ali uskoro poče polako gutati slatku okrepu.

Bolesna je majka to sve pratila sa suzama u očima. Nije mogla vjerovati nego joj se pričinjalo, da to radi bolesti raste vrućina i stvara slike.

Kad je Jelica nahranila malog, naglo je izašla iz kuće u obližnju šikaru i stala trgati granje, da naloži malo vatre. Anica ju je dočekala na ulazu turobnim licem. »Jelice, ja sada idem u selo da nađem kola i pošaljem po liječnika, a ujedno ću se dogovoriti sa svećenikom glede krštenja. Ova žena mi je rekla, da mali još nije kršten. Također ću se dogovoriti radi ispovijedi. Ja sam je nagovorila, da se spremi za ispovijed. Ti pospremi malo kuću i dohvati ženi nešto, ako bi trebala«.

Dok je Jelica pospremala, često bi prišla bolesnici i sokolila je, da će ozdraviti. Podsjećala je na Krista i Njegove patnje. Za kratko došla je Anica sa svećenikom, a uskoro i liječnik. Bolesnici je pomoženo i na duši i na tijelu.

Ona je zaboravila na sve patnje i boli. Oči su njezine bile pune suza, a usnice se drhtajući micale.

Zašto je sve ovo? Zar još ima ljubavi u dolini suza?

Katica Pereković

„Dajte nam kruha i rada"

Život jedne radnice...

Upoznala sam je prije nekoliko godina. Radila je u jednoj od velikih zagrebačkih tvornica. Rad je bio strahovito naporan, što se i te kako opažalo na njezinoj vanjštini. Ujutro rano moglo se vidjeti, kako žuri da na vrijeme stigne u posao s malom posudicom u kojoj si je nosila ručak. Bila je donekle svježa. Voljela je veoma prisustvovati sv. misi, pa joj je to nekada i uspjelo, ali prilična udaljenost mjesta rada prekinula je doskora drage veze, koje su postojale između Spasetelja i nje.

Po podne vraćala se umorna kući, pa je u svakome pobuđivala sažaljenje, kad su je vidjeli, kako iscrpljena i gotovo ubita polako ide kući. A nije ni čudo! Radila je tako naporne i teške poslove, koji bi utukli i muškarca, a kamoli ne slabo žensko biće. **Tako su njegovane one, koje, ako Providnost dopusti, postaju kasnije majke zdravih pokoljenja.** Svake subote donijela bi kući plaćicu, koja se obično kretala oko 400 dinara. Sa suzama je u očima gledala na isplatnicu, na kojoj su odbici gotovo uvijek iznosili prilično lijepu svoticu. Mučila se pritom mišlju, kako će izdržati do kraja mjeseca. Gotovo uvijek morala je posuđivati novac, a kad je drugog mjeseca sve vratila, nije joj gotovo ništa ostalo. Tako je neko vrijeme gurala osjetivši na sebi svu težinu života. Osjećala se često tako osamljenom i potištenom to više, jer nije imala u blizini nikog svog. Neki čestit, ali siromašan radnik ostao je udovac sa troje neopskrbljene djece. On je čuo za nju kao vrijednu i poštenu djevojku. pa ju je zamolio, da njegovoj djeci bude druga majka. Nastupila je velika duševna borba. Da li da pristane ili ne? Ljudi su joj govorili neka ni u kojem slučaju ne pristane, jer nema smisla ići k tolikoj djeci. Osim toga, kud pogledaš, puka siromaština. Na drugoj strani uviđa, da prigrliti jadnu djecu i postati vjerna drugarica uz sve poteškoće znači uistinu u vrhunaravnom pogledu mnogo i da će, ako prihvati, pred Gospodinom imati, u koliko savjesno izvrši svoje dužnosti, velikih zasluga. Konačno je pobijedilo u njoj posljednje. Pristala je. Teškoće i križevi nisu prestali. Naprotiv danomice se povećavaju. Osim kućnog posla morala je i djecu odgojiti. Nijesu njezina i zato im je posvetila naročitu brigu. Jedan je dječak vrlo zločest! Nikako nije mogla da ga svlada. Drugog je trebala dati u zanat i opremiti ga, a sredstva su tako slaba. No i to je išlo! Gospodin joj blagoslovio brak s dvoje djece. Potrebe su narasle, a muž je tako slabo ili nikako zarađivao. Ona zato još više radi. Pere tuđe rublje i glača ga često i do tri sata ujutro. Vjera joj daje jakost i utjehu. Snaži je Gospod, kojeg često prima u svoje patničko srce.

To je jedna od onih, za koju tako reći nitko ne zna, a ipak nosi na sebi teško breme, pod kojim bi i deset razmaženih gospođa s jednim djetetom potpuno smalaksalo.

To je jedna od onih nepoznatih junakinja, koju ljudi, kad je sretnu, prezirno promjere radi siromašna izgleda, ali u kojoj je zato bogata duša i puno srce.

Ivka Š.

Jedan od mnogih

Na mjesto starog i trošnog mosta, trebalo je postaviti novi betonski most. Daske jedna tik uz drugu pribite, sizale su do dna rijeke i čekale dok ih se napuni cementom. Ali u međuvremenu je zavladala tako jaka zima da se morao svaki daljnji rad obustaviti. Ivan, jedan od radnika, koji su bili uposleni kod gradnje mosta; očajan zbog nezaposlenosti, tješio se po gostionama, ali i one su bile hladne. Međutim mu stigne pismo od majke, gdje mu piše, ako ne može raditi neka dođe k njoj preko. Ona ga još večeras čeka. Obra-

---

Štefa Jurkić:

Ave Maria

Je li bešćutna priroda, koja se opet tako raskošno okitila i raspjevala kao da minula zima nije bila puna ratnih strahota i je li bešćutan slikar Marijan, kad tako radosno radi, dok njegova dobročiniteljica muči samrtnu muku?

I oni, koje vrijeđa raspojasanost prirode u proljetnom cvatu, kad čovjek trpi i strada, tražit će u jeseni njezine plodove da utišaju glad, a umorne i ranjene duše ogledavat će se da li je gdje umjetnik sačuvao tragove prave ljepote.

Marija je znala, da će umrijeti. Slabost srca, koju je i ne znajući nosila još od djetinstva, naglo se pogoršala i sada se svaki čas očekivao konac. Mučila se strašno, jer se borila za svaki dah, dok je muž njezin još uvijek vjerovao u ozdravljenje. Ona, samo ona ozdravila mu je brata i sad da mora umrijeti?! »I na čas smrti naše. Amen...« pjevao je dotle u bojama bešćutni slikar. Da — pjevao je, kao što je vani pjevao svibanj. Marijinu samrtnu borbu, koja se sva zrcalila u njezinim divnim očima, koje se svjesni umirući pogled pun zaufanja hvatao nebeskog lika, koji je gledala mičući neprestano usnama: »Marijo, pomozi!«

Sve je to prenio mladi slikar onim sitnim kistovima na papir.

A kad je Marija upokojena ležala sva u proljetnom cvijeću, jedan već prosijedi gospodin gledao je dugo u njezino smireno lice, a onda zamoli slikara Marijana, da ga primi na kratki razgovor. I motreći vlažnih očiju Marijanove radove, posegne naglo za svojom lisnicom i izvadi previjenu i požutjelu jednu stranicu.

»Evo«, uzdahne »tu sam stranicu istrgao pokojnici — davno već — iz njezina dječjeg spomenara. Volio sam je«.

Marijan šuteći upravo zgrabi stranicu, dohvati svoje povećalo i sav zadrhta od duboke radosti.

(Svršetak).

V.:

Mali Smail

Sjedio je u prvoj klupi. Turoban i nujan gotovo uvijek. Dlanovima bi podbočio glavicu pa netremice gledao k stolu. Njegove su očice bile sjetne, veoma sjetne. Upravo neobično za tako malo, sitno, mlađahno biće Božje. Na svaku oštriju opomenu pojavile bi se već vodene kapljice u očnim kutovima, a i svaka nježnost, pažnja ili topla riječ izmamila bi i opet suze u njega.

Koliko li se razlikovao od ostalih svojih drugova pod crvenim fesićima! Oni se i tuku, i natežu i guraju. Potegnu i za nož, kad uzbjesne. A kunu, kunu, kako se na žalost, samo kod nas znade kleti i psovati!

Smail stoji u odmorima gotovo uvijek — sam. Postrance, s rukama u džepu. Katkada se tkogod o njega očeše, a on se slabašan odmah zaljulja kao tanana vrba uz vodu. Onda se i opet tupo zagleda nekuda daleko, daleko pred sebe. Lijepo je dijete. Obraščići

dovao se tome, jer majka će već naći topli kutić i za njega. Ali majka stanuje na drugom kraju rijeke, a on nema novaca da plati vožnju. Odlučio je da će proći kroz provizorno postavljen trup mosta. Kad padne mrak neće ga nitko primjetiti. Morao je oprezno hodati, jer svaki i najmanji pokret značio bi sigurnu smrt. Zima je duvala u lice prolaznika, ali Ivan se smijao, jer on je bio na putu k majci. Sa suprotne obale ga je mamilo crveno signalno svijetlo i on kao da nije više osjećao napetost pažnje na ove slabo postavljene daske, toliko ga je vukla želja k majci. Ali mokre daske su se zamrzle i kad je već bio na polovici puta, noga mu se omakne i uz očajan krik strovali se u dubinu. Tamna i hladna noć progutala je taj krik nečujno. Siromašna starica majka je uzalud čekala svog sina, on nije došao.

Konačno je dunuo južnjak. Graditelji i radnici su se opet sakupili i marljivo sipali kamenje i pijesak među daske. Polako su zasipali jednog mrtvaca, a da to nitko nije ni slutio. Most je bio dovršen, blagoslovljen i predan prometu. Moderno djelo tehnike se prkosno i ponosno uzdizalo nad rijekom. Luksuzne limuzine su jurile i teretna kola; ljudi su koracali preko njega. I Ivanova majka je često prolazila, ali nitko ne zna i ne sluti da na dnu mosta, jedan čovjek sniva vječni san. Jedan od tisuće njih, čiji se grob ne prepoznaje i ne spominje.

Ksenija Halužan

Između školskih klupa

Mlada prijateljice!

Ovih nekoliko redaka Tebi kao poziv.

Tebi, što stojiš po strani i izdaleka promatraš život i rad naše organizacije, pa si misliš: »A, mene baš i ne trebaju tamo«, jer Te dosada nije nitko zvao. Ili se ne usuđuješ pristupiti?!

Ipak, znadem, da već gojiš ideale i ambiciozna si. Težiš za napretkom u znanju i u razvoju duha. U Tebi je već želja da razviješ svoj karakter. Stoga Ti kažem riječima pjesnika: »U tišini razvija se talenat, u bujici svijeta karakter«.

Među ljudima, u društvu, dakle, razvija se karakter. U dobrome dobar, u lošemu — loš. Je li?

Znadem, opet velim, da Ti je stalo do toga, da budeš dobar karakter. Dođi dakle, u dobro društvo, u veliko društvo, u našu križarsku organizaciju! Ne stoj po strani!

Tvoja
Lucija.

Iz dana, što se ne vraćaju više...

Kad ovo pišem, sjedim posve sama u svojoj sobi i razmišljam. Sjećam se divnih školskih dana, koji su projurili kao san. Da, prošli su, i od toga više ništa! Samo malen, nezaboravljen otisak u mojoj duši! Oh, Bože moj! Ne smijem se ni sjetiti, a kamoli pomisliti, kako mi je nekada bilo divno...

No, uzalud mi je žalostiti se, jer se ti dani više nikada neće vratiti, premda bih ja to neizrecivo željela.

Bilo je to pred nekoliko godina. Još sam polazila gimnaziju. Onda mi je vrijeme nekako brže odmicalo, dapače sam svaki dan sve nestrpljivije željela, da što prije dođe drugi. Ali bio je tu i neki razlog, koji me je gonio, da sam se od srca veselila svakom školskom danu. Svaki je za mene bio nov doživljaj, koji je u meni nekada budio ugodne i vesele, a katkada opet žalosne i neugodne osjećaje.

Jednog se događaja još točno sjećam i ne ću ga nikada zaboraviti. Bilo je to 23. travnja. Mi smo bile nekako vrlo tihe. U razredu se nije ništa čulo. Kao da nas ni nema... Bilo je to, naime, zato, jer smo očekivale gospođu profesor, kojoj je toga dana bio imendan. Znale smo, da ćemo joj šutnjom

---

mu boje slonove kosti, tek diskretno prevučeni rumenilom. Ali ono više odaje neku sakrivenu bolest negoli zdravlje. Pa i onaj čudan sjaj u njegovim zjenama govori o potajnim vrućicama, što natiho, nevidljivo izjedaju taj krhki dječji organizam.

»Smaile, dođi k meni!« zovnem ga u odmoru.

»Molim, gospojice?!«

»Zašto se ne igraš s Alijom i Huseinom? Ajde, proskači se malo sa svojim prijateljima!«

»Ta ne igra mi se, gospojice! Volijem biti sam ili...«

»No, što ili?«

»Ili kod vas, gospojice.«

»Kada te grdim, da si neuredan i lijen, je li?!«

»E, pa kad sam i zavrijedio! Što ću! Ali nisam kriv, gospojice, dženeta mi! Mati ode na teferić ili u komšiluk, a ja moram čuvati malenu seju i brata. Braco plače u bešici povazdan... Onda i ja uz njega...«

»Valjda ne plačeš i ti s njime, Smaile?! Tako velik dečko! Gimnazijalac! Ti lijepo knjigu u ruke, pa kraj njega uči! To sigurno i mama veli! A gdje ti je tata?«

»Ta znate, gospojice, to vam je ovako...« ali je zvono u taj čas posve nemilosrdno prekinulo ispovijest male dječje dušice.

Pedeset i četiri dječačića nahrupe kroz vrata posve divlje, neobuzdano i jurne poput bujice u stare, istrošene i pošarane školske klupe.

— — — — — — — — — — — — —

Smaila već dva dana nema u razredu. Bit će da je bolestan, no nitko od njegovih ništa ne javlja.

Treći se dan dovukao blijed, s još produženijim žutim ovalom negoli inače.

Čeka pred katedrom.

»Jesi li bio bolestan, Smaile?«

»Molim, jesam!«

»Ispričnica?«

»Nemam je.«

»Pa dobro, reci mi, što ti je bilo?!«

»Boljelo me tu u prsima i pod rebrima. Još me i sada boli. Ali mati je rekla, da moram u školu, jer neće da ima posla s vlastima. Znate, i moju je nanu i seku isto tako boljelo kao i mene...«

»Dobro, dijete, idi sada na mjesto, pa ću te poslije sata još nešto pitati.«

Smail poslušno odlazi. Sjedi ukočeno, a oči mu se žare i vodene. Digne od časa do časa ručicu, a ona je sva prozirna, suha — mrtvačka. Miješaju mi se: i Smailova mati, i nana, i seka. Nešto naslućujem! Tuga i potištenost mališanova mnogo mi kazuju — drugo će on sam.

U sunčanoj se kupelji blaži jesensko poslije podne.

Svu čarobnost, draž i zamamnost ljepote izbacila je priroda iz sebe i okitila se njima. Tako i majke rese svoje kćeri, kad im stavljaju na glavu — mirtin vijenac ili — mrtvačko velo. Ta, zima će za tren doći i smrtonosnim poljupcem cjelunuti zemlju.

(Nastavit će se)

i dobrotom iskazati najveće poštovanje i radost, pa smo se zato svladavale, da za nju učinimo žrtvicu i da je dočekamo najtiše što možemo. Jedna je pred vratima čekala, da nam najavi, ide li. Mi smo druge dotle kitile razred i kušale svoje glasiće, da joj od srca zapjevamo. I začas, ona je stajala u našem razredu! Na našem se malom daru toplo zahvalila, a zatim nas upitala, što bismo se htjele igrati. Nismo baš imale nikakve druge želje, nego da nam ona pripovijeda. Odmah je prihvatila i započela. Mi smo se sve pomaknule bliže, da što bolje čujemo, a ona je onda počela. Najprije nam je pripovijedala neku šalu, a onda žalosnu priču. Ah, kako je ona to divno znala! Glas joj je zvučio tiho kao lagano udaranje u harfu. Ne znam za druge, ali ja sam uživala, premda nisam na sebi osjetila ni jedan njen pogled. To me je žalostilo, ali sam se ipak znala svladati. Sat je brzo prošao, i gospođa je trebala izaći. Nije htjela uzeti naš dar. To nam je bilo veoma žao. Jedna ga je trebala uzeti, da joj odnese. Koliko sam onda pretrpjela! Možda kao nikada u životu!

Kolegice su me počele gurati i na glas vikati, neka ja uzmem cvijeće, da joj barem to odnesem. Dugo, dugo nisam htjela pristati. Baš zato, što sam si utuvila u glavu, da joj to možda neće biti drago. No nakon toliko nagovaranja morala sam ipak pristati.

Uzela sam cvijeće i otišla za njom. Stigla sam je, a ona me upitala: »Nado, imade li u posudi vode, da to drago cvijeće ne uvene?« Tako sam se uzbudila kod tog pitanja, da sam jedva nekako odgovorila. To je bilo prvi put, da sam s njom progovorila na samu jednu nevezanu riječ. No govorila sam ja s njom više puta, ali samo one školske, službene »fraze«, koje mi baš nisu bile odviše drage.

Oh, a da znadete, kakav sam jednom imala »peh«! Bila sam pitana hrvatski jezik. Uza sve to, što sam bila vrlo uzbuđena i nervozna, ipak sam se nekako izvukla. Da, ali na moju nesreću i žalost misleći da sam se sada riješila hrvatskog jezika i da ga više ne ću trebati odgovarati, ljuto sam se prevarila. Odmah drugi sat, kad smo imali hrvatski jezik, ona me opet prozove. Kao da me grom ošinuo! Nisam imala ni »dunsta«. Pitala me je neke zamjenice. Ne sjećam se više točno koje, samo znam, da je u mojoj glavi nastao pravi kaos od straha. Nisam se mogla nikako izvući, jer nisam za onaj dan knjige ni otvorila i predala sam se »sudbini«. Baš kad sam se tako prepustila, trgne me zvono. »Ah, blaženo —« pomislila sam. Ali, ona mi nije ostala dužna. Ne samo što sam dobila minus tri (—3), rekla mi je još: »Da, vi učite samo onda, kad znadete, da će vas se pitati. Inače kao da knjiga za vas i ne postoji! Zahvalite zvonu, da niste gore prošla«. Najprije sam bila na te riječi posve ravnodušna, ali kad je ona izašla, plakala sam. Nisam ni sama znala zašto, no njezine su mi riječi uvijek šumile u ušima. Još i danas se toga i te kako dobro sjećam.

U petome sam razredu izgubila ovu profesoricu. Oh, koliko sam se onda žalostila! Još se možda ni ne bih tako strašno, da nisam doznala, da je mojim kolegicama postala čak i razrednica, a ja sam se morala s njom i sa svima njima rastati. Bio je to uistinu za mene tada — tragičan rastanak. No nije mi ništa drugo preostalo, nego snositi svoj — križ! Bila sam naime u drugoj paralelki. Nitko me nije mogao utješiti! Ni mamica! Ma niko na svijetu! Svaki dan sam plakala i žalostila se, a onda sam na kraju otišla jednom pred gospođu profesor, da se i njoj izjadam. Ona me je doduše tješila, ali sam ja to krivo shvatila i mislila, da to nije bilo iskreno tješenje. Možda sam se prevarila! Ne znam to još ni danas. Ali, ako sam dobro sudila, jedna žrtva više!

Dani sve brže i brže idu, a moje se misli još uvijek često vraćaju na onu davnu dragu prošlost. Makar sam sada u drugoj školi, još se uvijek rado sjećam onih krasnih dana, koji su tako brzo projurili. Ne mogu se ni sada potužiti, da mi u školi nije lijepo. Ne, baš naprotiv, jer želim da uz pomoć Božju postignem svoj cilj i da se moj »ideal« — postati učiteljicom što brže ostvari. Profesori su mi svi dobri i oplemenjuju naše duše, kako najbolje mogu i znadu. A i s kolegicama se dobro slažem. Tako sve teče glatko i skladno. I sve se onda lakše podnosi. Pa i ono, što je katkada vrlo, vrlo teško... No znam, da je tu sve prolazno, da se ni za što ovdje ne mogu trajno povezati, jer svemu na ovome svijetu: »jednom mora biti kraj...«

N. Vinder, učit. pripr.

Nesretan broj

Još i danas već nakon nekoliko godina — živo se sjećam jedne zgodice iz gimnazije.

Bilo je to jedno poslije podne. Žurila sam se u školu, jer je bilo prilično kasno. Četvrti je razred bio u prvom katu. Kad sam se uspinjala stubama gore, čula sam u hodniku buku. To se često događalo pa se nisam ni ovoga puta začudila. Naime naš je razred bio strašno praznovjeran. Broja 13. se bojao više nego namrštenog lica profesora, više nego vatre. Kad bi dvanaest đaka ušlo u razred, onda se ostali tako lako nisu dali unutra. To donosi nesreću! Drugi red bi bio kao — amen! Često se dogodilo, da bi se ostali skupili s jedne i s druge strane vrata i čekali ko će ući trinaesti. Samo jedno dvije, tri nas se nismo plašile. Više puta sam morala spašavati situaciju, kad bi već zvonilo. Tako je bilo i ovog puta. Da je to bio sat risanja ili vjeronauka eh, onda lako! Nije se gledalo, ali njemački to je nešto drugo. Kroz »špalir« kolegica i kolega uđem trinaesta uz burno odobravanje i klicanje. »Ova je gotova«, mislili su. No vidjet ćemo! Ušla je profesorica. »Danas je baš naštimana«, čuo se šapat. Po koji »Bože, pomozi!« u srcu i sat počne. Uzela je razrednicu i počela pitati po abecednom redu. Slovo M. je dosta blizu. Uhvatilo me je nešto, tresla sam se, podilazila me vrućina, pa opet groznica, a onda su se već počele sakupljati kapljice znoja na čelu. Nije to bilo možda od toga, što sam se sjetila, da sam trinaesta ušla. O ne! Nego nisam naučila, kako treba zadaće, a i taj predmet nije bio po mome ukusu. Ma eto tako! Njemački je bila moja »Ahilova peta«. Odgovarali su četiri po četiri i to pred katedrom. Tri je skupine već poslala na mjesto. Dakle točno dvanaest, svi su dobili »cviku«. Strašno!... Još deset minuta, pa će zvoniti! Samo da brže svrši.

Moram napomenuti, da sam bila trinaesta po abecednom redu. Sada je na meni red! Bože, samo da brže zazvoni! Misli su radile munjevitom brzinom. Zazvala sam već sve svete. Nema pomoći! Kao kroz san čujem da izgovara moje prezime. U prvi mah sam ostala kao ukočena. Susjeda me gurne ispod klupe: »No, idi! Prozvala je tebe!« Skupim svu srčanost, zazovem u pomoć cio dvor nebeski, navučem masku bezbrižnosti i veselo (ali klecajući koljenima) dođem pred suca. Bi li vjerovali, prošlo je sjajno! Četiri petine zablistale su na bjelini lista pokraj moga imena! Tako sam uzbuđena, ne usuđujem se od same sreće ni dihati glasno! Sama sebi porastem u očima. S tri skočila na četiri petine! Vidiš, kako sam ipak ja pametna! Ko bi to rekao!? Zazvonilo je. Ponosno ostavim mjesto muke i uspjeha. U triumfu čekam slijedeći sat...

Od toga je dana broju 13 znatno pao ugled, više ga nisu respektirali...

Anica Magdić

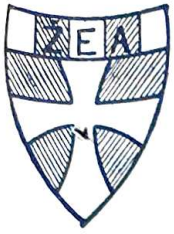

Iz organizacije Križarica

Očinske želje preuzv. biskupa Križaricama

VELIKO KRIŽARSKO SESTRINSTVO ZAGREB

Povodom ovogodišnje Vaše glavne skupštine, kad ujedno slavite i desetgodišnjicu svog idealnog i uspješnog rada, izjavljujem Vam ovim svoju osobitu radost i priznanje za sve ono ogromno dobro, što ste ga u svom apostolskom žaru učinile u ovom desetljeću širom Hrvatske, a napose u onim župama mojih dviju biskupija, u kojima postoje Vaša društva. Istodobno želim Vam što bolji uspjeh u budućem radu i Vašim plemenitim nastojanjima oko duhovnoga preporoda sebe i svoje okoline u Kristu.

S najvećim zanimanjem i veseljem od prvoga početka pratio sam i pratim sav Vaš rad. Više puta sam prisustvovao Vašim tečajevima i manifestacijama. Redovito sam htio biti izvješćivan o Vašem opsežnom radu i plemenitim nastojanjima. Dobro mi je stoga poznata Vaša upravo idealna i postojana borba protiv nepristojne mode, nečednih plesova, šmikanja, flirta, mješovitih uloga u pretstavama, mješovitog kupanja, na što nažalost i mnoge katolikinje, pa i organizovane mnogo ne paze i vrlo lako i nepromišljeno postaju robinjama i žrtvama današnjega dnevno sve većega čudorednog razvrata. Dobro znam s koliko ste se upravo nesavladivih poteškoća pri tome morale boriti, kako su se baš zato i samo zato, rijedili Vaši radovi. No Vi ste ipak bile odlučne, radikalne i nepopustljive. Dobro mi je poznat i Vaš tako pohvalan rad za misije. Koliko misijskih izložaba, lutrija, priredaba, duhovnoga cvijeća! Dobro mi je poznat i Vaš tihi, a silni karitativni rad, napose o Božiću i kroz čitavu zimu, kao i Vaš tako dragocjeni i vrlo važni apostolat za uskrsnu sv. Pričest ne samo među svim djevojkama, koje ste mnoge tako čisto spasile iz očite moralne i duševne propasti u koju su srljale, već vrlo odvažno i požrtvovno i među svim ostalim vjernicima. Dobro mi je poznat i Vaš zamjerni rad s našim najmanjima — s Malim Križaricama. S koliko ljubavi, pažnje i požrtvovnosti ih okupljate, čuvate, odgajate, oduševljavate za Krista i Bl. Djevicu. Dobro mi je poznat i sav Vaš žar i nastojanje oko što bolje i temeljitije euharistijske i duhovne izgradnje svojih članica, da ih odgojite za čiste čuvarice neokaljanih bračnih svetišta, dotično što uzornije redovnice ili što revnije apostolke u svijetu, već prema tome, kojom životnom stazom krenu. Dobro mi je poznata i Vaša neograničena odanost i vjernost Crkvi i Sv. Ocu Papi, direktivama našeg Episkopata i pojedinih Ordinarija te načelima Katoličke Akcije.

Baš zato tim veću hvalu i priznanje zaslužujete, što Vam ih ja evo ovom prilikom ponovno izričem. Baš zato, jer mi je sve to dobro poznato, najtoplije preporučam mom dušobrižnom svećenstvu, da u ovoj svetoj jubilarnoj godini, godini duhovne obnove čitavog hrvatskog naroda, u svim župama mojih dviju biskupija osnuju čim prije križarska društva, pak će se onda svi oni brzo uvjeriti, koliko će Križarice doprinijeti duhovnom preporodu pojedinih župa.

Koju direktivu da Vam dadem za budući rad? Dosadašnjim putem i žarom samo junački naprijed! Euharistijski pobožne, anđeoski čiste, apostolski revne! Odlučne, radikalne, neumorne! Hrvatska Vas zove, treba — baš takve! Uzdrmani su temelji naših obitelji, ugrožena je čast, poštenje, nevinost naših djevojaka; crvena avet proglasila je i kod nas slobodnu ljubav kao mamac za mnoge moderne lutke, bez vlastite volje, svijesti i značaja. Križarice! Vi dignite visoko barjak čistoće i dostojanstva žene te neustrašivo naprijed na taj sveti uzvišeni i veoma važni rad! Odgojite nam što više idealnih majki budućih hrvatskih pokoljenja! Crkvu i hrvatski narod tim ćete silno zadužiti! Vaš ponos i uzor, dragi i nezaboravni naš Dr. Ivan Merz, kako će se tomu radovati!

Za ovakav rad, žar i duh vrlo rado udjeljujem svoj biskupski blagoslov Velikom Križarskom Sestrinstvu i svemu križarskom članstvu.

Vaš u Presv. Srcu

Biskup i apost. adm.

† **DR. JERONIM MILETA** vr.

Šibenik, 25. XI 1940.

VEL. KRIŽARSKOM SESTRINSTVU ZAGREB

Obaviješten sam, da Vaša dična križarska organizacija održava dne 1. prosinca svoju glavnu skupštinu, a istodobno i slavi desetgodišnjicu svoga opstanka. Rado prihvaćam ovu prigodu, da istaknem Vaš blagotvorni rad kod naše ženske omladine. Vi ste dobro shvatile važnost žene u ljudskom društvu, pa ste hotjeli svojom organizacijom oteti naše hrvatske djevojke današnjem iskvarenom ambijentu i dati im pravo shvaćanje njihovog životnog poziva u duhu jedino spasonosnih Kristovih načela pod vodstvom Crkve. Time ste kroz ovo deset godina mnogo zadužile i Crkvu i domovinu. U Vašim su društvima doista mnoge djevojke dobile čvrsti vjersko-moralni uzgoj, koji ih je održao jakim u vjeri i kreposti u modernom razvratnom svjetovnom vrtlogu i tako ih dolično usposobio za uzvišeno zvanje, na koje ih predobri Stvoritelj odredio, naime da budu dobre kršćanske majke, koje neće zazirati od žrtava da dadu i odgoje novi naraštaj Crkvi i narodu.

Napominjem još, da ste se Vi u čitavom svom djelovanju vazda tačno držale direktiva crkvene hierarhije, po uputama i primjeru Vašeg prvog pokretača, neprežaljenog katoličkog prvoborca, velikog Dr. Ivana Merza, i stoga je Gospodin obilno blagoslovio Vaš rad.

Usrdno Vam čestitam na dosadanjem blagoslovnom djelovanju, želim da Vaša tako korisna organizacija sve to više napreduje u istom duhu, te se sve više proširi u svim našim hrvatskim biskupijama, pa je toplo preporučam svojim dušobrižnicima.

Nastavite revno i požrtvovno istim putem. U ovoj pak svetoj godini uz ostalo poradite kod svojih članica i u javnosti što više za pravo kršćansko shvaćanje ženidbe i njezinih dužnosti, i time ćete najbolje koristiti vjeri i domovini.

Istodobno bih želio, da uznastojite još više oko liturgijskog odgoja Vaših članica, čemu je i do sada Vaša organizacija hvalevrijedno posvećivala svoju pažnju, znajući da nas to najtješnije sjedinjuje s Kristom i s Crkvom.

Na koncu rado udjeljujem svoj pastirski blagoslov dičnom i vrijednom vodstvu i čitavoj organizaciji.

Odani u Kristu

† **MIHO PUŠIĆ**
biskup

Hvar, 27. studenoga 1940.

✦

USKRSNE KONFERENCIJE za akademičarke u **Zagrebu** održane su 27., 28. i 29. III. s velikim uspjehom. Za srednjoškolke održane su 3., 4. i 5. IV. Konference za akademičarke održao je vlč. o. Ivan Kozelj, D. I., a zaključnu sv. misu i propovijed preuzv. dr. Alojzije Stepinac. Konference za srednjoškolke držao je vlč. dr. Krunoslav Draganović, sveuč. profesor.

PRIMANJE MALIH KRIŽARICA U ZAGREBU — 30. III. primljeno je preko 200 Malih križarica grada Zagreba u križarsku organizaciju. Primanje je obavljeno u župnoj crkvi sv. Marka po vlč. dru Franji Šeperu. Sva su se djeca pod sv. Misom pričestila. Iza toga bio je zajed-

Okreti sitne svakidašnjice

Kroz godine školovanja

Sjedim u hladnoj sobi za svojim pisaćim stolom i pišem zadaću. Mala voštena svijeća, više puta mjesto svjetiljke, treperi preda mnom i smeta mi očima, da slobodno čitam i pišem. Već sam se sva promrzla, ali ne sustajem, nego i dalje ukočeno sjedim i dovršavam zadaću. Čim se malo pomaknem, protrnem sva od jake studeni. Koliko je takvih dana prošlo, koliko sam večeri proboravila u toj hladnoj sobi! No sve me to nije moglo ni malo spriječiti da polazim školu. To je bila jedna od najmanjih i svakodnevnih zapreka za vrijeme mojeg školovanja. Kad bih imala samo to podnesti, lako bi bilo! Ali gdje su one druge poteškoće?! Ono neprestano prigovaranje: »Što će ti škola?« »Čemu gubiš vrijeme uzalud?« »Primi se radije kućnog posla«. Takva i slična predbacivanja salijetala su me dan na dan. Ali još bih i to dosta lako podnijela, da me nije zapriječila velika materijalna nestašica mojih roditelja. Iz godine u godinu nisam bila potpuno sigurna, da li ću se moći iduće školske godine ponovno upisati u školu. Pred sam svršetak male mature zadesila me teška bolest, koja mi je silom prekinula svaku vezu sa školom. Dotada bilo mi je svakako; slabe materijalne prilike roditelja otežavale su neprestano moj polazak u školu. Ipak nije me moglo ništa zaustaviti, da napustim školu. Svom sam silom nastojala, da idem naprijed od godine do godine.

Iako sam s veseljem učila, ipak sam uslijed napornog rada kod kuće i svakodnevnog pješačenja u školu toliko fizički oslabila i potpuno iznemogla, da sam teško oboljela. Međutim time nisam ni malo izgubila onu prijašnju volju za školu, nego sam dapače poslije bolesti još više nastojala, da nastavim. Premda mi se činilo nemoguće, jer me je bolest odviše zadržala u krevetu i oduzela mi tri godine mojeg redovnog pohađanja u školu, ipak sam ostala čvrsta kod svoje odluke i svim silama nastojala da nastavim. To je bilo teško i promisliti, a kamoli ostvariti. Približavao se upis škole. Moji su neprestano oklijevali, da me ponovno upišu, premda sam ih ja stalno nagovarala. Konačno su pristali. Nisam mislila koliki ću teret preuzeti na sebe. Sve sam teškoće prepustila dobrom Bogu, koji mi je uvijek bio u pomoći. Nastojala sam samo, da se upišem. Uslijed tolikog oklijevanja naišla sam na još jednu brigu, koja me ozbiljno prestrašila, ali pred kojom ipak nisam sustala. Morala sam predati molbu za upis. Hoće li se sretno riješiti? Hoću li smjeti redovito kao i ostale učenice u školu? Sve mi je to više otežavalo moje redovno pohađanje škole, negoli samo učenje. Iako je ono vezano uz mnoge kadgod i teške neprilike zbog nedostatka vremena, ipak sam se toga najmanje bojala. Najmanje vremena i pažnje obraćala sam sebi. Sve mi je moralo biti prije, nego li moje vlastito učenje. Od tolikih instrukcija nije mi preostajalo dovoljno vremena da dovršim ma vrijeme svoje zadaće. Otada naime, od završene male mature, pa do velike — uvijek sam imala instrukcije i mučila se koliko sam mogla, da dovršim ono, što sam započela. Koliko sam puta učila do kasno u noći ili se budila rano ujutro, samo da što bolje svladam gradivo! Mogu reći, da sam imala čeličnu volju, kad sam uz tolike borbe i neprelike svom silom neumorno radila. Ali i kroz sve te godine dan na dan obraćala sam svoje oči Onomu, koji sve može. Nije prošao ni jedan dan, da nisam svoje poslove zazivom Božje pomoći započela i dovršila.

Od vremena do vremena snašle su me i druge svakojake nezgode, koje su otežavale moj školski rad. To je bilo najprije teško materijalno stanje mojih roditelja, koje je više puta prelazilo svaku granicu i sprečavalo me od škole, pa onda često bolovanje moje majke zbog čega sam morala više puta izostati iz škole i njegovati je. Sve je to pospješilo, da su mi godine školovanja bile vrlo teške. Uza sve to nisam nikada klonula, nego ustrajnim radom postigla sam doskora i svršetak velike mature. Kad se sada osvrnem natrag ne čini mi se, da je sve to bilo tako strašno, jer sam se još od malih nogu privikla na veliko siromaštvo. To mi je dalo prilike i jakosti, da sam mogla sve ono, što me je u toku školskih godina snašlo, lakše podnositi. Ali dragi Bog znade, što radi. Zato sam Mu od srca zahvalna na svim poteškoćama, koje mi je dosada poslao i koje sam uz Njegovu pomoć svladala. Dao mi je još mnogo više dobra negoli što sam zaslužila.

Nakon završene srednje škole poslije mnogih molitava ispunio mi je želju da pođem na studije, što mi se činilo potpuno nemoguće. Upravo ne mogu pojmiti, kako sam se mogla odlučiti na taj korak, da uz toliko napora i samosvladavanja kroz cijelu srednju školu primim ponovno sličan teret na sebe (ako ne još i teži). Čvrstim pouzdanjem u Boga, da ću se i za vrijeme studija najvećim dijelom sama gurati, poduzela sam i to.

U mojem je srcu živa želja za školom, koja još neprestano u meni pobuđuje ono pravo veselje, da se dovinem željenog cilja. Kao što mi se prije činilo, dok sam polazila srednju školu, nemoguće, da je ikada dovršim, tako mi se i sada katkada čini nemogućim, da svladam sve ono, što me još čeka. Onaj koji mi je usadio tako jaku želju za tim i vodio me dosada kroz tolike poteškoće i neprilike, nadam se da će me voditi i dalje pa se potpuno prepuštam Njegovoj volji, da učini sa mnom ono, što je nakanio. Nisam se zaustavljala na pojedinim nezgodama, jer se može već iz samog sadržaja vidjeti kakvog su karaktera, iako ih potanje ne opisujem. Sa svim tim usko je vezan moj život koji je, većinom proveden u školi, pa su mi mnoge teškoće postale sasvim obične i privikla sam se potpuno na njih. Međutim moram iskreno priznati, da su one bile kadgod vrlo teške i nepodnošljive, pa sam ih zato i navela sasvim ukratko. Na taj način imat ćete pred sobom godine školovanja jedne djevojke koja u neprestanoj borbi da svlada sve poteškoće što su je priječile, da polazi školu, ipak nije sustala, nego naprotiv zadržala u sebi onu jaku volju kao na početku. I baš kao da se ta jaka volja iz dana u dan nanovo rađa i potiče na rad, hrabri i tješi, daje snage i krči stazu da se dovine željenog cilja. Veliko je pitanje, kako će se ta borba dovršiti, da li će biti kadra volja, da se svakoj nevolji suprotstavi. O tome ću se moguće kroz nekoliko godina uvjeriti, ali prepuštam Božjoj volji i primam vesela srca sve, što mi daje.

M. Rus, stud. phil.

---

nički zajutrak, a onda mala akademija u župskoj dvorani. Akademiji je među ostalim uzvanicima prisustvovao i preuzv. biskup dr. Lach.

»ZA VJERU I DOM« IZLAZI MJESEČNO. VLASNIK I ODGOVORNI UREDNIK VLASTA ARNOLD, UČITELJICA ZAGREB, BAUEROVA 2. — UREDNIŠTVO I UPRAVA, ZAGREB, PALMOTIĆEVA 3. — TISAK NARODNE TISKARE, ZAGREB, KAPTOL 27. — ZA TISKARU ODGOVARA R. VEDO, ZAGREB, KAPTOL 27. — PRETPLATA ZA KRIŽARICE DIN 10.— SVI OSTALI PLAĆAJU DIN 15.— GODIŠNJE.

Virovitica